

# מדינת ישראל

## בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1287134/5

בבית הדין הרבני האזורי תל אביב יפו

לפני כבוד הדיינים:

הרב צבי בן יעקב – אב"ד, הרב משה בצרי, הרב בן ציון הכהן רבין

התובע: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד נטלי זץ חורש)

נגד

הנתבעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד מורן בריק מילר)

הנדון: דחיית טענת הפסד כתובה באישה שמשתמשת בקנאביס רפואי לאחר החלמה ממחלת הסרטן

### פסק דין

בפני ביה"ד תביעת אשה לכתובתה.

הצדדים נישאו זה לזה כדמו"י בתאריך 15.3.12, ומנישואין אלה נולדו לצדדים שתי בנות: א' (ילידת יולי 2011), ות' (ילידת יולי 2013). הצדדים התגרשו כדמו"י בתאריך 26.6.22, כאשר במועד הגט ובסמוך לו, נתן הבעל לאישה סכום של 40,000 ש"ח על חשבון הכתובה.

תחילתה של התביעה בתאריך 25.10.2020, כאשר הבעל תבע גירושין. בכתב התביעה תבע הבעל גירושין בטענה:

"אישה אלימה, מכורה לסמים, אינה מגדלת את הילדים. הילדים נמצאים איתי כל הזמן".

לאחר הדין שהתקיים בתאריך 30.12.20, ולאחר שהצדדים וב"כ העלו את טענותיהם, פסק ביה"ד שלא ניתן להוציא את האישה ללא קורת גג לאחר שמונה שנות נישואין ושתי בנות.

בתאריך 27.6.21 פתח הבעל שוב תביעת גירושין, כאשר לתביעתו כרך גם את ענייני הרכוש (נושא הילדים נכרך בתביעה הראשונה). בהמשך תבעה האישה את כתובתה (ע"ס 180,000 ש"ח). התקיים דיון בתאריך 16.1.22, ולאחריו הוסכם שהבעל ייתן לאישה סכום של 40,000 ש"ח ע"ח הכתובה, יתגרשו, ואח"כ ידונו בעניין הרכוש והכתובה. וכך נעשה.

בתאריך 30.11.22 התקיים דיון הוכחות ארוך בו נחקרו הצדדים בחקירה נגדית. כמו כן הוגשו סיכומים ע"י הצדדים (לצערנו באיחור רב, עקב בקשות של ב"כ האיש, בהסכמת ב"כ האישה).

הצדדים הכירו זה את זה במרכז גמילה, כאשר השניים השתמשו בסמים. במהלך השנים חלתה האישה בסרטן השד, עברה טיפולי כימותרפיה, וכתוצאה מכך, עד היום, היא משתמשת בקנביס רפואי.

לדברי הבעל - האישה מעשנת את הקנאביס עם שכנות ומכרים, עד השעות הקטנות של הלילה. לדבריו - האם אינה מטפלת בקטינות, כאשר היא עובדת בסופר פארם במשמרת לילה.

# מדינת ישראל

## בתי הדין הרבניים

הבעל החליט לתעד את כל הנעשה בבית, והתקין מצלמות אבטחה, ובכך צילם את האישה במשך כל שעות היום והלילה. לדבריו - תיעד את התפרצויות הזעם של האישה כלפי הקטינות. לדבריו - האישה הכתה אותו ואף איימה לרצוח אותו, ובנוסף שברה והשחיתה את מצלמות האבטחה. יצוין כי כל התלונות של הבעל כנגד האישה במשטרה, נסגרו ללא הגשת כל תביעה.

יצוין כי תיעוד במצלמות אבטחה שמתקין צד אחד, אינו מעלה או מוריד (ראה להלן דברי השופט ארו שני שראה את הסרטונים). מתברר שגם בית המשפט לענייני משפחה לא התרשם מהסרטונים, ואדרבה - התרשם שדיבורו של הבעל הינו גס ומתגרה. וכי מה יעשה בעל שהתקין מצלמות בסתר? ידבר אל האישה בגסות, יתגרה בה, על מנת שיהיה לו תיעוד כיצד האישה מתפרצת. כדעת בית המשפט לענייני משפחה - כך דעתנו, אין בכך כל בדל של ראייה להתנהלות האישה, כאשר גם ביה"ד התרשם מהתנהלותו של הבעל המתנהל בצורה גסה ומתלהמת.

בשנים הראשונות גרו הצדדים ביחידת דיוור בבית שעל שם הבעל ברחוב ש' בתל אביב, אולם במשך שש שנים גרו בקומה הראשונה, כאשר לדבריו הוא שיפץ את הבית בעלות של 35,000 ש"ח. הבעל קיבל בית זה בירושה שנים רבות לפני נישואי הצדדים. לדבריו - את השיפוץ בדירה הוא עשה מכספו ומהלוואות שנטל.

הבעל טען שהצדדים מנהלים חשבונות בנק נפרדים, כאשר האישה מפקידה את משכורתה בחשבון שלה ולא משתפת את המשפחה בהכנסותיה. אולם מתברר שהאם הייתה קונה לבנות דברים בקניון. כך שהכנסות האישה שימשו לצרכי המשפחה (ראה תסקיר פקידת סעד לסדרי דין ת"א מיום 27.5.21, סעיף 5, מעדות הבנות).

מכתב התשובה של האישה עולה, שהבעל לא השלים עם החלטת ביה"ד מיום 30.12.20, ולפיה ביה"ד לא יאפשר לבעל לגרש את האישה ולהוציא אותה מהבית בלי כלום וללא פיצוי כספי שיוכל להבטיח את הישרדותה הכלכלית. הבעל פנה לבית המשפט לענייני משפחה למתן צו המונע מהאישה להיכנס לבית, ובהחלטתו מיום 22.4.21, דחה בית המשפט את בקשתו.

האישה מציינת כי בתסקיר שהוגש ע"י פקידת סעד לסדרי דין, נדחו כל טענות הבעל, ונקבע כי היא אם מעורבת ותומכת, בעלת מסוגלות הורית גבוהה, והקשר בינה לבין הבנות - חם ואוהב (להלן יובאו ציטוטים מהתסקיר).

כאמור, בתאריך 30.10.22 התקיים דיון הוכחות ארוך, בו נחקרו הצדדים בחקירה נגדית. בדיון נשאל הבעל על השיפוץ בדירה. הבעל טען שהשיפוץ עלה 35,000 ש"ח, כאשר 20,000 ש"ח לקח הלוואה מהבנק. דא עקא, האישה הציגה קבלות בסך כולל של 12,290 ש"ח, יותר משליש מעלות השיפוץ, שהיא עצמה השתתפה בשיפוץ. וכך השיב הבעל לשאלות ב"כ האישה (שורה 7 ולהלן לפרוטוקול הדיון):

ש. כמה עלה השיפוץ?

ת. 35,000 ש"ח אני עבדתי ואחי עזר לי.

ש. לקחת הלוואה של 20,000 תראה לי אישור?

ת. אין לי, לא אמרתם לי להביא.

ש. אמרת שבני משפחה נתנו הלוואות נוספות יש לך ראייה?

ת. אני יכול להביא אותם.

ש. נ' אומרת שהיא שילמה שיפוץ הדירה?

# מדינת ישראל

## בתי הדין הרבניים

ת. לא נכון, היא לא עבדה, אולי את הדלתות ששילמנו הקבלה על שמה.  
ש. למה על שמה?

ת. יצא ככה.

ביה"ד: את הדלתות היא שילמה?

ת. לא, סתם רשמו על שמה.

ב"כ האישה מציגה קבלה על שם האישה.

ת. זה רק רשום על שמה ואני שילמתי.

ב"כ האישה: מציגה קבלה של 'חמת' על שם האישה.

ת. אני שילמתי את זה דרך חתן של אחותי, היה לנו הנחה ובחרתי שירשם על שמה, בואי נראה אם היא יודעת איפה החנות בכלל.

ביה"ד: למה הקבלה על שמה?

ת. כך בחרתי, זה לא שהיא ביקשה לרשום על שמה אני בחרתי לרשום על שמה.

ב"כ האישה: מציגה קבלות נוספות של מוצרי חשמל (תנור)?

ת. נו אז היא קנתה אז מה, אבל כל מה שאתה רואה אם היא אומרת שהיא שילמה אז למה לא שילמה באשראי? מי נתן לה את הכסף?"

נאמר ברורות, התשובות של הבעל לא הרשימו אותנו כדברי אמת. הוא אפילו לא ידע להסביר. כך סתם רשם את הקבלות ע"ש האישה. סתם כך. משכך אנו יכולים לומר ברורות שאנו דוחים את דברי הבעל, שהתרשמנו מהם כדברים שאינם אמת, בלשון המעטה.

**הבעל מדבר בגסות לאישה וכלפי האישה**, כמו למשל שהוא מאשים אותה בסחר בסמים. אולם מתברר שכנגד הבעל הוגשה תלונה במשטרה על סחר בוויאגרה (פרוטוקול הדיון שורה 61-64). על דבורו הגס של הבעל לאישה, עמד השופט ארז שני בהחלטתו מיום 29.9.20:

"המאזין גם לדברי המבקש ישמע שגם דיבורו שלו הוא מתגרה, גס, וככל הנראה יכול היה המבקש להעריך שכל שצריך הוא לגרות מעט את המשיבה ע"מ לגרום להתפרצותה".

בנוסף טענה האישה בחקירה הנגדית (שורה 170 ולהלן לפרוטוקול), כי הבעל צילם את צרכי העישון ללא כל קשר למציאות. הלך ופיזר בבית, כדי לצלם תמונות מבוימות, "מפלילות" כביכול. כמו כן בחקירתה הכחישה האישה שלא תפקדה בבית. כמו כן בעניין יחסי אישות, טענה האישה כי בעלה טען שהיא "מגעילה אותו", לאחר שעברה כריתת שד, והשחזור לא צלח. ולאחר שנפגעה מדבריו ומהתייחסותו אליה, הפסיקו לקיים יחסי אישות.

**יאמר – ביה"ד התרשם שהבעל מדבר באלימות ובגסות רוח. כל מעייניו – לזרוק את האישה מהבית ומחיי הנישואין, ללא קבלת זכויותיה. הגם שהאישה מדברת בסגנון עצבני, דבר זה נובע מהסימפטומים של המחלה הקשה אותה עברה, ומהמשך השימוש בקנאביס. כך כותב השופט ארז שני, בהחלטתו מיום 29.9.20:**

"הבה נזכור - המשיבה חולת סרטן, מטופלת בתרופות שהן נפוצות לאחר גידולים סרטניים, והיא מקבלת את הקנאביס הרפואי ברישיון רפואי, כדי לסייע לה להתמודד. אין דומה משיב המפעיל אלימות "סתם", לבין בקשתו

# מדינת ישראל

## בתי הדין הרבניים

של המבקש להשליך חולת סרטן לרחוב, בלא התחשבות במצבה, ובשל רצונותיו לשמור על ניקיונו שלו [...] ברור שהשיח בין הצדדים אלים."

משם מתאר השופט את אשר הראו לו בסרטונים, וציין, כאמור לעיל, כי דיבורו של הבעל הינו גם ומתגרה. השופט האריך את הצו בעשרה ימים, כך שבתאריך 10.10.20, יכלה האישה לחזור לבית. במילים אחרות - גם בית המשפט לא ראה בהתנהגות האישה אלימות ברמה שיש להרחיק אותה מהבית לתקופה ארוכה, אלא רק כדי שהרוחות יירגעו, ורק מפני שהדירה הינה בבעלות הבעל. משכך כל טענות הבעל, ובכללן הדברים שנכתבו בסיכומי הבעל (ראה כדוגמא, סעיף 21 לסיכומי הבעל), אין להם כל אחיזה במציאות.

בעניין הקשר של האם עם הבנות, וסתירה מוחלטת לטענות האב כנגד האם, ופועל יוצא, שאין ליתן כל אמון בדברי האב, מוצאים אנו בתסקיר של פקידת סעד לסדרי דין ת"א, מיום 27.5.21.

בסעיף 4 לתסקיר מתארת פקידת סעד לסדרי דין כי הבת ת' מרבה לשתף את המחנכת בכך שהיא רוצה בקרבת האם, וכי האם מעניקה לה ביטחון ותומכת בה מאד. המחנכת ציינה שת' הגיבה בקושי רב בתקופה בה האם הורחקה מהבית, ות' סיפרה על דאגתה לאם. המחנכת ציינה שאינה רואה כל בסיס לתלונות של האב על האם.

ובהמשך בסעיף 5 לתסקיר נכתב:

"התרשמתי כי הבנות אוהבות מאד את האם. בביקור הבית ביושבי עם הבנות בחדרן, הבנות התייחסו בהרחבה לקשר עם האם. תיארו אירוע בו גיסת האב ניסתה לדרוס את אמן, וכמה הן חששו לאמן באותה הסיטואציה, לה היו עדות. הבנות סיפרו כי אמן לרוב ישנה עמן בחדר, וכי הן אוהבות שהיא ישנה איתן, כך הן חשות בטוחות. הבנות התייחסו לכך שטוב וכיף להן עם האם. האם קונה להן דברים בקניון, משחקת איתן, האוכל שלה הכי טעים שיש, בעוד שהאוכל שהאבא מכין חריף להן. הבנות דיברו על כך שקשה להן מאד המחשבה שאמא תעזוב את הבית."

נציין, שכאן יש לנו עדות של הבנות לפקידת סעד לסדרי דין על תפקודה המושלם של האם, בניגוד לכל הטענות שמעלה האב, הן בדיון והן בסיכומים. אם האם הייתה אלימה כלפיהן, הן לא היו מביעות כזו אהבה כלפיה. גם אם היה אירוע כזה או אחר, שנבע מחוסר שליטה ומהתפרצות עקב המחלה, או עקב דיבור גם ומתגרה של הבעל, הבנות עדיין מבינות שהאם טובה ואוהבת. הוכח שהאם מבשלת, בניגוד לטענות האב.

ונאמר שוב, האב עשה עלינו רושם לא רק של איש גס, אלא גם כאיש שהשקר "נר לרגליו". התנהגותו המזלזלת, הבוטה והגסה כלפי אשתו בעבר, אם בנותיו, מלמדת על התנהלות הבית. כל דבריו הוכחו כשקרים, הוא בא בעלילות דברים כנגד אישה, שחלתה בסרטן, ונאלצת גם היום להתמודד עם תופעות לוואי של המחלה, גם כשהמחלה כבר ב"ה עזבה את גופה, אולם הגרורות הנפשיות נשארו, ומחלה זו, שפרצה בתקופת הנישואין, כולל הטיפולים, השאירו פצעים נפשיים, ואין ספק כי מתופעות הלוואי, גם של המחלימים - חוסר שליטה ועצבנות, בפרט כאשר אדם קרוב מתגרה בה כפי שהבעל נוהג להתגרות בה, כדי שיוכל להצדיק את רישות הבית במצלמות, והשלכתה מחיי הנישואין ללא כל זכויות כלכליות והלכתיות.

באשר לטענת הקללות, והאיום כביכול - 'ארצח אותך', דברים אלה נשמעים כדו שיח מתפרץ, אולם במקרה שלפנינו מתקבל הרושם, כפי שגם התקבל הרושם בבית המשפט לענייני משפחה כמובא בהחלטת השופט שני (ראה לעיל), שהבעל עשה כל שלאל ידו כדי להתגרות

# מדינת ישראל

## בתי הדין הרבניים

באישה, הסובלת מסימפטומים שלאחר מחלת הסרטן, כדי להביא להתפרצות מילולית. בוודאי שלא הייתה כוונה למילים אלה ואחרות. הבעל שרישת את הבית במצלמות, ביים סצנות, ביים פיזור כלי עישון (ראה שורה 172 לפרוטוקול), ועשה מאמצים כדי שהתקנת המצלמות לא תהיה בכדי.

באשר לשימוש בקנאביס רפואי - שימוש זה החל עת חלתה האישה בסרטן. איננו יודעים מה מצבה כיום, אך תופעות לוואי של מחלימים מחייבות לעיתים המשך שימוש בקנאביס רפואי. האישה צורכת את הקנאביס באישור רופא, ואין בשימוש כדי לגרוע מתפקודה או מזכותה לכתובה.

הטענות שהבעל מעלה כלפי האישה ביחסה עם הבנות, ולעומתו - תסקיר פקידת סעד לסדרי דין, מלמד עד כמה הבעל אינו דובר אמת לבית הדין ולסביבה. הבנות קשורות ואוהבות את האישה. אם כטענת הבעל שהבנות סובלות מאלימות של האישה, הדבר היה בא לידי ביטוי בתסקיר. התסקיר מלמד על קשר חם ואוהב, והערכה גדולה של הבנות לאם, והאם לבנות.

משכך אין לנו ולו צל של ספק, שהאישה זכאית למלוא כתובתה בסך 180,000 ש"ח. אין כל הצדקה למעט לאישה זו ולו מעט מכתובתה, ולא מצאנו כל עילות להפסידה כתובתה.

### שיתוף במדור ספציפי

בני הזוג התגוררו מתחילת נישואיהם, במשך כעשר שנים, בדירה שקיבל הבעל בירושה, ברחוב ש' בתל אביב. בתחילה התגוררו ביחידה השייכת ומשוייכת לאותה דירה, ובמשך 6 שנים התגוררו בדירה עצמה. במהלך הדיון הוברר שהבעל שיפץ את הדירה בטרם נכנסו להתגורר בה בעלות של 35,000 ש"ח, והתברר שהאישה השקיעה בשיפוץ 12,900 ש"ח, וזאת באמצעות קבלות שהמציאה לביה"ד, ומהן מוכח שהשקיעה את הסכום הנ"ל. תשובות הבעל כביכול סתם כך רשם את הקבלות על שם האישה, נשמעות כתשובות שקריות (ראה לעיל). משכך נמצא שהאישה השתתפה בלמעלה משליש מעלות השיפוץ בדירה. הוסף לכך את העובדה שהצדדים התגוררו בדירה שש שנים, גידלו שם את שתי בנותיהן, ואף קודם לכן, ובמשך ארבע שנים, התגוררו ביחידה המסונפת לאותה דירה.

בנושא זה נכתב בפס"ד של בימ"ש העליון (בע"מ 1398/11), כי כוונת שיתוף בדירת מגורים, על הטוען לשיתוף, להוכיח 'דבר מה נוסף' מעבר לעצם היות בני הזוג נשואים ומתגוררים בדירה:

"כאמור, הפסיקה קבעה במרבית המקרים כי "דבר מה נוסף" אשר מעיד על כוונת שיתוף ספציפית בנכס "חיצוני" הינו השקעה של בן הזוג הלא רשום בנכס. אכן, השקעה כזו, ככל שמדובר בהשקעה כספית רצינית שאינה בטלה בשישים, מעידה בדרך של התנהגות על כוונת שיתוף מצד שני בני הזוג ועל עירוב נכסים כלכלי. יחד עם זאת, לא מדובר בתנאי הכרחי שאין בלתו. כוונת שיתוף ספציפית בנכס "חיצוני" יכולה להתבטא גם בהבטחות ובמצגים אקטיביים שעשויים להביא להסתמכות מצד בן הזוג הלא רשום ולהקים טענת מניעות לבן הזוג הרשום, ובוודאי גם במקרה שבו מבוצעת הטעיה אקטיבית מצד בן הזוג הרשום, המצויה על גבול המרמה [כפי שהתרחש בעניין יעקובי, ראו דברי הנשיא מ' שמגר שם בעמ' 572-573]. עם זאת, על מנת להוכיח כוונת שיתוף ספציפית בנכס אין צורך להציב רף הוכחה גבוה של הטעיה אקטיבית, ודי במצגים נמשכים בדבר כוונה למכור את דירת המגורים ולרכוש דירה חדשה משותפת, כפי שהתרחש במקרה דנן. בן הזוג הרשום שמציג מצגים נמשכים כאלה יהיה מנוע מלטעון בדיעבד כי לא די בהם כדי לבסס כוונת שיתוף ספציפית בנכס."

# מדינת ישראל

## בתי הדין הרבניים

באותו פס"ד קבע בימ"ש העליון מספר פרמטרים לצורך הוכחת השיתוף בדירת המגורים, נציין שנים מהם, הנוגעים לנדו"ד:

"לטעמי, לצורך משקלו של אותו "דבר מה נוסף" הנדרש להוכחת כוונת שיתוף ספציפי יש להקל לגבי דירת המגורים לעומת נכסים אחרים שהובאו לנישואין על ידי אחד מבני הזוג.

מבלי לקבוע מסמרות, אציין להלן מספר פרמטרים אשר יש להביא בחשבון בדוננו בשאלה אם להכיר בשיתוף ספציפי בדירת המגורים

[...]

(-) האם גם לבן הזוג השני יש דירת מגורים או נכס חיצוני אחר שהביא עמו לנישואיו ואשר נותר רשום על שמו.

[...]

(-) אורך חיי הנישואין עד לקרע או עד לגירושין (ככל שתקופת הנישואין קצרה יותר נדרשת מידה רבה יותר של הוכחה לשיתוף בדירה).

[...]

ונאמר - ככל שרף ההוכחה גבוה יותר, כך עשוי השיתוף לכלול אחוזים גבוהים יותר – עד כדי מחצית משווי הדירה.

במקרה שלפנינו, הצדדים נשואים 10 שנים, לאישה אין דירה, וכי האישה השתתפה בשליש מעלות השיפוץ של הדירה.

הטענה שהאישה לא נטלה חלק בהוצאות הבית, לא רק שלא הוכחה, אף נסתרה. אמנם הצדדים ניהלו חשבונות בנק נפרדים, אולם האישה הייתה קונה לבנות לצרכיהן, ואף לעצמה, ובכך התנהלה השיתוף בין הצדדים.

נוסיף לעניין זה את עמדתו של השופט יוסף שפירא (מבית המשפט המחוזי בירושלים, בע"מ 818/05), בעניין העברת מחצית הדירה לבן או לבת הזוג, אשר לא רכשו אותה מלכתחילה. לפי פסיקתו, מי שהביא עמו דירה לנישואין ובני הזוג מתגוררים בה, שעה שאין לבת הזוג דירה אחרת, יוצר מצג כלפי בת הזוג, שהדירה תהיה רכוש משותף, משהוא לא נותן סימנים לכך שהוא מתכוון לשמור על הדירה לעת גירושין. לפי פסיקתו של כבוד השופט שפירא, על אדם שרוצה לשמור על דירתו לעת גירושין, לערוך הסכם ממון ולהוציא את הדירה מכלל הזכויות ברות החלוקה.

השיפוץ בסכום של 35,000 ש"ח, נכון לאותה תקופה, והשתתפות האישה בשליש מעלות השיפוץ, מהווה השקעה כספית רצינית, בפרט לאור מצבה הכלכלי של האישה, נכון לאותה תקופה. יחד עם זאת, בדברים אלה יש ליתן משקל לכל מצב. ואכן השקעה מסוג זה לא תהווה שיתוף באופן שוויוני אלא באחוזים מסוימים.

בנקודה זו נחלקו אף דייני הרכב בית דין דנן.

דעת המיעוט גרסה שיש אכן ליתן לאישה 15% מהדירה שע"ש הבעל ברחוב ש' בתל אביב, וזאת בהתאם לנסיבות המקרה, כשסכום זה כולל גם את מרכיב הכתובה.

אולם דעת הרוב סברה שבמקרה שלפנינו דיינו אם תקבל האישה את מלא כתובתה בסך 180,000 ש"ח, ובזה יצאנו גם ידי חובת השיתוף, שהרי כידוע אין לקבל גם וגם, ויש בכלל הסכום של הכתובה גם דמי השיתוף של האישה בבית.

# מדינת ישראל

## בתי הדין הרבניים

מאחר והבעל נתן לאישה כבר 40,000 ש"ח, על הבעל לשלם לידי האישה סכום של 140,000 ש"ח, וזאת תוך 45 יום מהיום.

לאור האמור לעיל ביה"ד פוסק כדלהלן:

- א. הבעל חייב לשלם לידי האישה עבור כתובתה סכום של 180,000 ש"ח.
- ב. בניכוי הסכום שכבר פרע (40,000 ש"ח), על הבעל לשלם לאישה סכום של 140,000 ש"ח, וזאת תוך 45 יום מהיום.

ניתן לפרסם לאחר השמטת פרטים מזהים.

ניתן ביום ב' בשבט התשפ"ג (24/01/2023).

הרב בן ציון הכהן רבין

הרב משה בצרי

הרב צבי בן יעקב – אב"ד

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה